

Tarja Heino

23.3.2020

Lastensuojelun ympärivuorokautista hoitoa tarjoavat kunnat, kuntayhtymät, valtio, yksityiset palveluntuottajat ja yleishyödylliset järjestöt

Valtakunnallinen tutkimus 24/7 lastensuojelun toiminta- ja asuinyksiköistä sekä palveluntuottajista Suomessa

Tällä hetkellä toimivista lastensuojelulaitoksista ja ammatillisista perhekodeista, niiden määrästä, ylläpitäjätahoista, palveluista ja toimintaresursseista puuttuu yhdenmukainen kansallinen tieto. Riittävä ja luotettava taustatietoa kuitenkin tarvitaan muun muassa palvelujärjestelmän muutostilanteissa kehittämistyön, valmisteltavien säädösmuutosten, linjausten ja päätösten perusteeksi. Lisäksi kattavaa ja alueellista tietoa tarvitsevat niin palvelun tuottajat kuin järjestäjät, mutta asia kiinnostaa myös kansalaisia, mediaa ja muita kansallisia toimijoita. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tarttuu haasteeseen. Laitos kartoittaa tällä kyselyllä nykytilanteen, selvittää ja tutkii palvelutarjontaa sekä välittää tutkittua tietoa käyttäjille.

Kysely on laadittu laajassa yhteistyössä kansallisten yhteistyökumppanien sekä toimintayksikköjen toimijoiden kanssa. *THL haluaa kiittää kaikkia valmisteluun osallistuneita ja siihen asiantuntemustaan antaneita* laitosjohtajia, järjestöjä, viranomaisia, asiantuntijoita ja tutkijoita.

Kyselyllä selvitetään ympärivuorokautisten lastensuojelulaitosten ja ammatillisten perhekotien palvelujen alueellista kattavuutta, toimintayksiköiden määrää, sijaintia, toiminnan laajuutta, toiminnan ja palvelujen sisältöä, henkilöstön määrää, rakennetta, saatavuutta ja koulutusta sekä toiminnan ohjaukseen ja valvontaan liittyviä seikkoja. Mitä paremmin kysely tavoittaa toimintayksiköt, sitä vahvemmalta pohjalta voidaan valmistella kansallisen tietopohjan edellyttämiä toiminnan luokituksia ja rakenteellisia ratkaisuja.

Kysely muodostaa kokonaisuuden, joka koostuu neljästä erillisestä webropol-kyselystä. Ne on kohdennettu kunnalle/kuntayhtymälle, palveluntuottajalle, toimintayksikölle ja asuinyksikölle. Erillisiin kyselyihin on jouduttu, koska palvelujen tuottajatahot ovat moninaiset ja yhteystiedot ovat hajallaan. Pyydämme ymmärrystä. Nykyisessä tilanteessa perustieto lastensuojelulaitoksista on ennen kaikkea laitoksilla ja laitospalveluita tuottavilla toimijoilla itsellään. Siksi tieto kerätään lähettämällä kysely *palveluita tuottaville tahoille, joiden kautta kyselyn toivotaan ulottuvan kattavasti kaikille lastensuojelun ympärivuorokautisille toimintayksiköille ja niiden asuinyksiköille/osastoille.*

Pyydämme teitä toimittamaan kyselyt saatekirjeineen eteenpäin niille, joille kyselyjen vastaanminen on osoitettu. Pahoittelemme, että lomakkeiden kääntäminen ruotsiksi ei ole ollut resurssien takia mahdollista. **Voitte kuitenkin vastata avoimiin kohtiin ruotsiksi.**

Kunnalle ja kuntayhtymälle

Mikäli kunnalla tai kuntayhtymällä ei ole omia lastensuojelulaitoksia tai kunta ei kuulu lastensuojelun 24/7 palveluja tuottavaan kuntayhtymään, kyselyä ei silloin ole tarpeen lähettää eteenpäin. **Pyydämme kuitenkin jokaista kuntaa ja kuntayhtymää** ilmoittamaan oheisen linkin kautta, tuottaako kunta kyselyn tarkoittamia palveluja.

<https://link.webropolsurveys.com/S/CB1435EF511ED552>

Palveluntuottajalle

Lastensuojelun ympärivuorokautista hoitoa tarjoavalla palveluntuottajalla tarkoitetaan niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia, joiden toimiala on lastensuojelulain mukaisen ympärivuorokautisen hoidon ja huollon tuottaminen ja joilla on tähän tarkoitukseen perustettuja ja hyväksytyjä toimintayksiköitä. Palveluntuottajalla voi lastensuojelun lisäksi olla toimintaa muullakin toimialalla. Palveluntuottajaa edustaa *johtaja* tai lastensuojelupalvelusta vastaava henkilö, jonka toivotaan toimittavan tämän postin ja kyselyn toimintayksiköille ja osaltaan vastaavan palveluntuottajalle tarkoitettuun kyselyyn.

<https://link.webropolsurveys.com/S/84C0FCB0A0372BEF>

Toimintayksiköille

Erillinen kysely on myös kohdistettu lastensuojelun toimintayksiköille. Lastensuojelun toimintayksiköllä tarkoitetaan ympärivuorokautista hoitoa tarjoavia, lastensuojelulain mukaan toimivia lastensuojelulaitoksia ja perhehoitolain mukaisia ammatillisia perhekoteja, ensikotia ja perhekuntoutusyksikköä. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (3 ja 7 §) mukaan toimintayksiköllä tarkoitetaan *toiminnallista kokonaisuutta*, jossa tuotetaan asiakkaalle em. laissa tarkoitettuja palveluja. Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan, joka jatkuvasti tuottaa ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja, on saatava lupaviranomaiselta lupa palvelujen tuottamiseen ennen toiminnan aloittamista ja olennaista muuttamista. Lupa kattaa kaikki palvelujen tuottajan toimintayksiköt, joissa tuotetaan ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja. *Toimintayksikön vastuuhenkilön* toivotaan huolehtivan siitä, että asuinyksiköt ja osastot saavat tämän postin ja kyselyn vastattavakseen.

<https://link.webropolsurveys.com/S/FB1305F498C728C3>

Asuinyksiköille

Toimintayksiköllä voi olla useampia asuinyksiköjä, ja asuinyksikkökohtaisesti koottava tieto muodostaa kyselyn laajimman kokonaisuuden. Pienellä lastensuojelulaitoksella saattaa olla vain yksi asuinyksikkö/osasto, jolloin sama vastaaja vastaa sekä toimintayksikkö- että asuinyksikkökohtaiseen kyselyyn. Sama tilanne on myös perhehoitolain mukaisessa ammatillisessa perhekodissa, jossa on yksi asuinyksikkö, perhekoti. Lastensuojelulain 58 § mukaan laitoksessa voi olla yksi tai useampi asuinyksikkö, jotka voivat toimia myös toisistaan

Tarja Heino

23.3.2020

erillisinä. Asuinyksikkökohtaiseen kyselyyn vastaa *asuinyksikön toiminnasta vastuussa oleva henkilö* tai ensikodin ja perhekuntoutusosaston johtaja.

<https://link.webropolsurveys.com/S/A32A9B576E196EC8>

Yksittäiset vastaukset jäävät vain tutkijoiden tietoon eikä niitä käytetä esimerkiksi valvontatarkoituksiin. Kyselyssä on avoimia vastauskohtia. Niiden tarkoitus on antaa mahdollisuus vastaajille tuoda esiin arvioita, ehdotuksia ja kokemuksia toimintayksiköiden nykytilanteesta, ja tuottaa siten aineistoa kansalliseen kehittämistyöhön. *Raportointi tapahtuu niin, ettei yksittäisiä vastaajia tai laitoksia tunnisteta.* (Ks. Tietosuojaseloste hankkeen sivuilla www.thl.fi/lasteri)

Selvityksen tulokset julkaistaan THL:n julkaisukanavilla sekä yhteistyössä yhteistyökumppanien kanssa myös muilla foorumeilla. Tuloksista tehdään koosteita ja nostoja sekä välitetään tietoa päätöksenteon tueksi. Aineistoa voidaan käyttää myös tieteelliseen tutkimustyöhön. Siihen THL myöntää erikseen luvan hakemuksesta, tutkimussuunnitelman perusteella.

Kysely on laaja, ja ponnistus on mittava nykytilanteen kartoittamiseksi. Kaikki toimijatahot ovat kuitenkin kyselyn valmisteluvaiheessa korostaneet selvityksen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta. Ainutlaatuisen kartoituksen onnistuminen ja kaikkia yksiköjä koskevan yhdenmukaisen tietopohjan luominen *edellyttää, että jokainen yksikkö vastaa kyselyyn.*

Tämä kysely ei koske toimeksiantosopimussuhteista perhehoitoa.

*Pyydämme teitä huolehtimaan, että asianomaiset Palveluntuottajaa, Toimintayksikköä ja Asuinyksikköä edustavat henkilöt saavat tämän kirjeen ja kyselylinkit ja että **kaikkiin** kyselyihin vastataan **6.4.2020 mennessä.** Ajankohta on haastava. Kyselyyn voi palata uudelleen, jos vastaaminen välillä keskeytyy.*

Kyselykokonaisuudesta vastaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Hyvinvointiosaston Lapset, nuoret ja perheet –yksikkö. Tutkimusprofessori Tarja Heino johtaa työtä. Yksityisten palveluntuottajien osoitteet on saatu Valviran rekistereistä. Kuntien, kuntayhtymien ja valtion koulukotien osoitteet on saatu THL:n osoiterekistereistä.

Lisätietoja annetaan ja mahdolliset kysymykset voi osoittaa osoitteeseen lasteri@thl.fi.

Ystävällisin yhteistyöterveisin

Tuire Santamäki-Vuori
Osastonjohtaja, Hyvinvointiosasto
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

Päivi Lindberg
Yksikönpäällikkö, Lapset, nuoret perheet yksikkö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

